

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ. 411.9.2.2023

Pani
Jadwiga Marycka-Legeny
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Jarosławiu
ul. Grunwaldzka 7
37-500 Jarosław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/510 – Wykonywanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Jarosławiu ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jadwiga Marycka-Legeny – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jarosławiu ² od dnia 1 kwietnia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz reagowanie w sytuacji uchylania się od niego. 2. Działania oświatowo-zdrowotne Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych zarówno przed tym okresem jak i po nim, jeżeli miały wpływ na działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Łukasz Tur, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/204/2023 z dnia 22 listopada 2023 r. (akta kontroli: tom I, str. 2-14)

¹ Dalej: PSSE lub Jednostka.

² Dalej: PPIS.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności.

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie podejmowała rzetelnych działań w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w ramach Programu Szczepień Ochronnych⁵ oraz nie reagowała w sytuacji uchylania się od niego.

Nierzetelnie sprawowała nadzór nad jednostkami podstawowej opieki zdrowotnej⁶. Nie weryfikowała należycie prawidłowości sporządzanych przez nie sprawozdań, co skutkowało raportowaniem do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie⁷ niezgodnych ze stanem faktycznym danych odnośnie osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Pomimo prowadzonych licznych kontroli w POZ, PPIS nie wdrożyła skutecznych działań mających na celu wyeliminowanie występujących w zakresie sprawozdawczości nieścisłości oraz braków dotyczących terminowości i kompletności przekazywanych sprawozdań. Dane w sprawozdaniach wykazywano w sposób niejednorodny, niepełny, niezgodny z dokumentacją źródłową oraz z uchybieniem obowiązujących terminów.

Pomimo zadań wynikających z ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*⁸, PPIS w zasadzie nie podejmowała żadnych czynności mających na celu wyegzekwowanie obowiązku zaszczepienia dzieci i młodzieży, tj. nie wysyłała upomnień, nie wystawiała tytułów wykonawczych do wszystkich rodziców lub opiekunów prawnych dzieci i młodzieży, które nie zostały zaszczepione, a zostały wykazane w sprawozdaniach jednostek POZ jako uchylające się od tego obowiązku. Dopiero w IV kwartale 2023 r. wysłała dwa pisma informacyjne zobowiązujące rodziców dzieci do wykonywania tego obowiązku.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*⁹, PPIS realizowała zadania w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób m.in. poprzez dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych. Stosownie do art. 12a ust. 3 tej ustawy PPIS przedstawiała Radzie Powiatu w Jarosławiu roczne informacje o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z uwzględnieniem obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży. Informacje za lata 2021-2022 potwierdzały zmniejszanie się wskaźnika wyszczepień trzech najmłodszych roczników dzieci.

PPIS prowadziła ustawowe działania oświatowo-zdrowotne w tym zakresie, jednak były one niewystarczające, o czym może świadczyć malejący poziom wyszczepienia na terenie powiatu. Stosowała różnorodne formy przekazu, kierując informacje zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do ich rodziców oraz pracowników nadzorowanych punktów szczepień.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁵ Dalej: PSO.

⁶ Dalej: POZ.

⁷ Dalej: WSSE.

⁸ Dz. U. z 2022 r., poz. 479 ze zm., dalej: UPEA.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 338 ze zm., dalej: UPIS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności.

OBSZAR

1. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz reagowanie w sytuacji uchylania się od niego.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2021-2023 PPIS miała aktualną wiedzę o liczbie placówek POZ oraz oddziałach szpitalnych, które na obszarze jego właściwości miejscowej udzielały świadczeń zdrowotnych w zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży. Liczba punktów szczepień była zgodna z aktualnym wykazem jednostek będących w ewidencji Podkarpackiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia. Ewidencja obejmowała także filie placówek POZ funkcjonujących na terenie powiatu jarosławskiego, które także były objęte obowiązkiem prowadzenia sprawozdawczości. Na terenie powiatu świadczeń w zakresie szczepień ochronnych udzielał jeden Oddział Neonatologiczny działający w strukturze organizacyjnej szpitala Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu¹¹ oraz 15 przychodni POZ wraz z oddziałami filialnymi. Liczba punktów szczepień realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne wraz z oddziałami filialnymi na koniec każdego roku kalendarzowego kształtowała się następująco:

- 25 punktów szczepień na koniec 2021 r.
- 26 punktów szczepień na koniec 2022 r.
- 26 punktów szczepień na koniec 2023 r.

(akta kontroli: tom I, str.152-170)

PSSE nie prowadziła ewidencji dzieci i młodzieży z terenu właściwości miejscowej objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi w poszczególnych latach. W wyjaśnieniach PPIS wskazała, że: *dane o liczbie osób objętych obowiązkowymi szczepieniami, które powinny zostać zaszczepione, pochodzą jedynie ze sprawozdań kwartalnych przekazywanych przez punkty szczepień oraz rocznych sprawozdań MZ-54.*

(akta kontroli: tom IV, str. 465)

Według PSSE, na podstawie sprawozdań kwartalnych POZ, liczba osób podlegających szczepieniu kształtowała się następująco:

- 2021 r. – 22 209 osób,
- 2022 r. – 21 441 osób,
- 2023 r. – 20 463 osób.

W 2021 r. zaszczepionych było 22 209 osób i nie odnotowano odmów. W 2022 r. na 21 441 osób podlegających szczepieniu, zaszczepionych było 21 440 osób

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej: COM lub Szpital.

i odnotowana została jedna odmowa¹². W 2023 r. na 20 463 osoby podlegające szczepieniu zaszczepionych było 20 438 osób i odnotowano 25 odmów¹³.

(akta kontroli: tom I, str. 169)

Zgodnie z przepisem art. 17 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*¹⁴, osoby przeprowadzające szczepienia ochronne sporządzają sprawozdania z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych oraz sprawozdania ze stanu zaszczepienia osób objętych profilaktyczną opieką zdrowotną, które przekazują państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu. W sprawozdaniach, wg załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. *w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych*¹⁵ powinny ujmować liczbę osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych wraz z ich imiennym wykazem. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 1 pkt 3 UPIS do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób, o których mowa w art. 2, należy ustalanie zakresu i terminów szczepień ochronnych oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, wszystkie punkty szczepień¹⁶ nadzorowane przez PPIS przekazywały wymagane sprawozdania kwartalne w oparciu o przepisy §§ 13 i 14 rozporządzenia MZ, wg kart uodpornienia, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 4 i wg ilości wykorzystanych szczepionek, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 5.

(akta kontroli: tom I, str. 171-517, tom II, str. 2-521, tom III, str. 2-192, 571-604)

W poszczególnych latach objętych kontrolą do Jednostki wpłynęła następująca liczba sprawozdań kwartalnych:

- za 2021 r. – 188 sprawozdań, z tego: 92 sprawozdania wg kart uodpornień i 96 sprawozdań wg ilości wykorzystanych szczepionek,
- za 2022 r. – 192 sprawozdania, z tego: 94 sprawozdania wg załącznika nr 4 oraz 98 sprawozdań wg załącznika nr 5,
- za 2023 r. – 188 sprawozdań, z tego: 92 sprawozdania wg załącznika nr 4 i 94 sprawozdań wg załącznika nr 5.

(akta kontroli: tom I, str. 171-517, tom II, str. 2-521, tom III, str. 2-192, 571-604)

W latach 2021-2023 PPIS kierowała do punktów szczepień objętych nadzorem pisma z informacją dotyczącą zasad sporządzania sprawozdań kwartalnych i rocznych oraz sposobu dostarczania sprawozdań do PSSE. W 2021 r. pisma takie kierowane były do podległych punktów szczepień dwukrotnie, w latach 2022-2023 trzykrotnie. W pismach PPIS informowała o terminach przekazywania sprawozdań¹⁷, aktualnych drukach wraz ze wskazaniem linku z adresem strony internetowej PSSE do pobrania wzorów oraz sposób ich przekazania. W dwóch pismach z 2022 r. PSSE przekazała

¹² Odmowa dotyczyła jednego noworodka w zakresie chorób: WZW B pierwsza dawka oraz BCG, którego wykazano zarówno w sprawozdaniu za III kwartał 2022 r., jak i za IV kwartał 2022 r.

¹³ Odmowa dotyczyła szczepień przeciw: WZW B pierwsza dawka, BCG, WZW B druga dawka, DTP pierwsza dawka, HiB pierwsza dawka, Rotawirusy pierwsza i druga dawka, Pneumokoki pierwsza i druga dawka, Polio pierwsza dawka, MMR pierwsza i druga dawka, Tdap w 14 r.ż. oraz DTaP w 6 r.ż. W sprawozdaniu za I, II i III kwartał 2023 r. wykazano jedno niezaszczepione dziecko, a w sprawozdaniu za IV kwartał 2023 r. – 25 niezaszczepionych dzieci.

¹⁴ Dz. U z 2023 r. poz. 1284, dalej: UZZCZ.

¹⁵ Dz. U. z 2022 r., poz. 2172, dalej: rozporządzenie MZ.

¹⁶ Punkt szczepień na Oddziale Neonatologicznym COM przekazywał tylko sprawozdania na załączniku nr 5.

¹⁷ W jednym przypadku wskazany termin tj. 10 stycznia 2023 r. nie był zgodny z terminem wynikającym z przepisu § 13 rozporządzenia MZ.

wytyczne dotyczące zasad ujmowania w sprawozdaniach z punktów szczepień informacji o zaszczepionych dzieciach uchodźców z Ukrainy. W jednym piśmie wyjaśniono zasady ujmowania zaszczepionych dzieci uchodźców w sprawozdaniach kwartalnych, a w jednym przypadku wyjaśniono zasady sporządzania sprawozdań rocznych MZ-54. Jedno pismo z 2023 r. zawierało zalecenie podjęcia wzmożonych działań poprawiających stan uodpornienia, szczególnie w najmłodszych rocznikach, w których dostrzeżono spadek wszczepienia.

W trakcie kontroli PSSE wystąpiła do punktów szczepień z pisemną informacją dotyczącą zasad sporządzania sprawozdań za IV kwartał 2023 r. oraz sprawozdań MZ-54 oraz terminu ich przekazania (wyznaczono termin na dzień 10 stycznia 2024 r., który nie był zgodny z terminem wynikającym z przepisu § 13 rozporządzenia MZ).

(akta kontroli: tom IV str. 129-156)

Jednostka nie przedstawiła dowodów potwierdzających terminy przekazania wszystkich sprawozdań przez punkty szczepień. Na 188 sprawozdań kwartalnych przekazanych za cztery kwartały 2021 r. przedstawiono potwierdzenia terminu ich wpływu w 148 przypadkach. Spośród ww. 148 sprawozdań 25, tj. 16,9 % wpłynęło z przekroczeniem terminu wynikającego z przepisu § 13 rozporządzenia MZ. W 2022 r. na 192 sprawozdania Jednostka dysponowała potwierdzeniami terminu ich wpływu w 172 przypadkach, z których 18, tj. 10,5 % wpłynęło po terminie. Za cztery kwartały 2023 r. Jednostka dysponowała potwierdzeniami terminu wpływu 188 sprawozdań, z których 14, tj. 7,4 % zostało przekazanych po terminie.

Na pytanie o brak potwierdzenia terminowości złożenia wszystkich sprawozdań kwartalnych, PPIS wyjaśniła, że: *udokumentowane zostały tylko sprawozdania, które wpłynęły do PSSE pocztą elektroniczną. Sprawozdania przesyłane w formie papierowej dostarczono do siedziby PSSE listownie. W okresie pandemii część świadczeniodawców przekazywała sprawozdania listownie. Korespondencja wrzucana była do urny w PSSE, z tego powodu brak potwierdzenia wpływu sprawozdań przesyłanych przez świadczeniodawców.*

(akta kontroli: tom IV, str. 498)

Do drugiego kwartału 2021 r. w sprawozdaniach przekazywanych przez POZ w załączniku nr 4 w dziale 2. wykazywane były osoby uchylające się od szczepień, bez rozróżnienia czy były to dzieci czy rodzice/opiekunowie prawni. Od trzeciego kwartału 2021 r. ww. informacje zostały rozszerzone o rubrykę z podziałem na: liczbę osób uchylających się od obowiązku szczepień (rodziców) oraz liczbę dzieci niezaszczepionych.

PPIS wyjaśniła, że: *nowy wzór jako obowiązujący przekazany został przez WSSE i wynikał z konieczności ujednolicenia przekazywanych danych o liczbie uchylających się od szczepień dzieci i rodziców.*

(akta kontroli: tom IV, str. 346)

Spośród 278 sprawozdań wg kart uodpornień¹⁸ przekazanych do PSSE przez POZ w okresie objętym kontrolą:

a) 25, tj. 9 % zawierało wpisy o liczbie osób uchylających się w dziale 2. sprawozdania. Łącznie wykazano w nich 230 osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych:

- cztery z tych sprawozdań¹⁹ zawierały jedynie jedną rubrykę z informacją o liczbie osób uchylających się od obowiązku szczepień (bez rozróżnienia na rodziców

¹⁸ Załącznik nr 4.

¹⁹ Za I kwartał 2021 r.

i dzieci). Wykazano w nich łącznie 10 osób uchylających się. Żadne z nich nie zawierało wymaganej imiennej listy osób uchylających się. W sprawozdaniach tych nie zostało odnotowane czy jako osoby uchylające się wskazano rodziców bądź opiekunów prawnych czy niezaszczone dzieci

- w 21 sprawozdaniach, w których wskazano liczbę osób uchylających się inną niż „0”, dział drugi zawierał dwie rubryki:

- jedną z informacją o liczbie osób (rodziców) uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych,
- drugą o liczbie niezaszczepionych dzieci.

W ww. 21 sprawozdaniach wykazano jako uchylających się łącznie 56 rodziców oraz 213 niezaszczepionych dzieci. Do 12 z nich²⁰ załączono także imienny wykaz osób uchylających się, który zawierał: imię i nazwisko oraz datę urodzenia lub nr pesel dziecka. Do pozostałych ośmiu wykazów takich nie załączono.

b) 193, tj. 69,4 % nie zawierało żadnych informacji w dziale 2. formularza, który dotyczył osób uchylających się od obowiązku szczepień (nie było żadnego wpisu, pozostawiona pusta rubryka),

c) 60, tj. 21,6 % miało wypełnioną rubrykę o osobach uchylających się od obowiązku szczepień, poprzez wpisanie cyfry 0.

W jednym sprawozdaniu kwartalnym z kart uodpornienia za IV kwartał 2023 r. jeden punkt szczepień wskazał jakie zaległe szczepienia nie zostały zrealizowane.

W 78 sprawozdaniach, tj. 28,1 % nie było podpisu ani pieczętki osoby działającej w imieniu sprawozdawcy lub adnotacji o osobie wypełniającej sprawozdanie.

(akta kontroli: tom I, str. 171-517, tom II, tom III)

W trakcie kontroli wystąpiono do wszystkich punktów szczepień, które w okresie objętym kontrolą przekazały łącznie 193 sprawozdania kwartalne (załącznik nr 4) bez wypełnionych rubryk w dziale 2. z prośbą o wyjaśnienie powodu niewypełnienia wskazanej rubryki. Odpowiedzi udzieliło dziesięć punktów szczepień, w tym COM w imieniu sześciu podległych filii prowadzących punkty szczepień

- z czterech punktów szczepień przekazano wyjaśnienia, z których wynikało, że w tych placówkach nie było osób uchylających się od szczepień,

- jeden POZ odniósł się do faktu niewypełnienia wskazanych rubryk informując, że pozostawienie pustej rubryki i niewpisanie liczby „0” wynikało z nieuwagi osoby wypełniającej sprawozdanie,

- w dwóch POZ w latach 2021-2023 występowały opóźnienia w szczepieniach wynikające z przyczyn zdrowotnych i zostały one uzupełnione po ich ustaniu, natomiast jeden z nich wykazał sześcioro niezaszczepionych dzieci w sprawozdaniu za IV kwartał 2023 r.,

- w jednym POZ przyjęto zasadę wykazywania dziecka niezaszczepionego w sprawozdaniu kwartalnym za ostatni kwartał roku sprawozdawczego, wcześniej podejmując działania zachęcające rodziców do zaszczepienia dziecka. Dopiero kategoryczna odmowa rodzica powodowała wykazanie dziecka w sprawozdaniu do PSSE,

- w jednym z punktów szczepień wyjaśniono, że dzieci nieszczepione w danym kwartale były wykazywane narastająco,

- jeden POZ wykazał sześcioro niezaszczepionych dzieci w sprawozdaniu za IV kwartał 2023 r.

²⁰ Sprawozdania, które zawierały dane o osobach uchylających się od szczepień.

Zastępca Dyrektora COM wyjaśnił, że: w podległych przychodniach nie stwierdzono w latach 2021-2023 osób opornych, a przypadki niezaszczerpienia dzieci wiązały się z czasowym odroczeniem od szczepień. Natomiast w przypadku dłuższego opóźniania się podejmowano działania edukacyjne prowadzone przez lekarzy i pielęgniarki środowiskowe, co w ostateczności wiązało się z uzupełnieniem szczepień. W przypadku wykazania niezaszczepionego dziecka jest ono wykazywane tylko raz w jednym sprawozdaniu.

W sprawozdaniach kwartalnych POZ wykazywały w różny sposób osoby uchylające i niezaszczepione dzieci, jedne narastająco, a inne tylko jeden raz.

(akta kontroli: tom IV str. 500-510)

W trakcie kontroli, poza jednym sprawozdaniem jednego POZ za IV kwartał 2023 r., nie przedstawiono dowodów potwierdzających dokonywanie weryfikacji w PSSE poszczególnych sprawozdań kwartalnych oraz wzywania do dokonania korekty błędów, gdy stwierdzono nieścisłości. W związku z wezwaniem PSSE jeden z POZ skorygował liczbę dzieci niezaszczepionych w IV kwartale 2023 r., zwiększając ją z siedmiu do dziewięciu.

(akta kontroli: tom III str. 579-584)

Na pytanie o przyczyny niepodjęcia czynności w celu wyegzekwowania od podległych punktów szczepień kompletnych i rzetelnych danych przekazywanych w sprawozdaniach kwartalnych, dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: wszystkie sprawozdania i formularze przesyłane przez nadzorowane placówki są sprawdzane i weryfikowane pod względem poprawności i zgodności przesłanych danych do PSSE. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek błędów lub przesyłania niepełnych danych w pierwszej kolejności nawiązuje się kontakt telefoniczny z danym świadczeniodawcą sporządzającym sprawozdanie, w celu naniesienia korekty lub przesłania brakujących danych. Dalsze weryfikacje prowadzone są w trakcie kontroli punktów szczepień. Weryfikacja otrzymanych sprawozdań prowadzona jest podczas opracowywania zbiorczych danych, analiz otrzymanych z placówek. Dodatkowo weryfikacja oraz analizowanie danych dokonywane jest podczas kontroli bieżących wykonywanych w danym roku sprawozdawczym (porównanie danych pozyskanych z placówek z danymi bieżącymi m.in. sprawozdanie z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych wg informacji zawartych w kartach uodpornienia przechowywanych przez składającego, sprawozdanie z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych wg ilości wykorzystanych szczepionek czy stany magazynowe preparatów szczepionkowych) i ewentualnie ich korekta na etapie sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli: tom IV, str. 129-131)

W sprawozdaniach przekazanych za IV kwartał 2023 r. na 25 sprawozdań z kart uodpornienia jedynie jedno zawierało niewypełnione rubryki w dziale 2. dotyczące osób uchylających się (pusta rubryka, brak wpisu). W 19 na 25 sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w dziale 2. nie wykazano osób uchylających się ani niezaszczepionych dzieci wpisując w odpowiednie rubryki „0”, a w pięciu sprawozdaniach wskazano łącznie 24 uchylających się rodziców i 25 niezaszczepionych dzieci. Do wszystkich sprawozdań za IV kwartał 2023 r., w których wykazane zostały osoby uchylające się i niezaszczepione dzieci (pięć sprawozdań), punkty szczepień dołączyły imienne wykazy tych osób. Wykazy imienne sporządzane były w różnym układzie i zawierały dane niezaszczepionego dziecka: imię i nazwisko, adres zamieszkania rodziców. W jednym przypadku wykaz zawierał wyłącznie nazwisko matki, płeć dziecka i datę urodzenia, a w jednym przypadku punkt szczepień uzupełnił imienny wykaz także

o dane dotyczące przyczyn odmowy oraz chorób przeciwko, którym dane dziecko nie zostało zaszczepione. W jednym sprawozdaniu z pięciu, w których wskazano osoby uchylające się w dziale 2., dokonano korekty danych po weryfikacji i interwencji PSSE.

(akta kontroli: tom III str. 571-604)

W latach 2021-2023 funkcjonujący na terenie powiatu jarosławskiego szpitalny Oddział Neonatologiczny przekazywał jedynie sprawozdania kwartalne wg załącznika nr 5 (ilość zużytych szczepionek) z uwagi na fakt, iż nie przechowywał kart uodpornienia.

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *PPIS nie występował do Oddziału Neonatologicznego COM o sporządzanie sprawozdań z przeprowadzonych szczepień ochronnych według kart uodpornienia, ponieważ karty uodpornienia, które są zakładane przez świadczeniodawcę wystawiającego zaświadczenie o urodzeniu żywym zgodnie z art. 17 pkt 7 są przesyłane za potwierdzeniem odbioru do wskazanego przez opiekuna prawnego podmiotu POZ, który będzie sprawował dalszą opiekę profilaktyczną nad dzieckiem. Reasumując Oddział Noworodkowy nie jest podmiotem, który przechowuje karty uodpornienia.*

(akta kontroli: tom IV, str. 2-74, str. 363, str. 467-468)

Dyrektor Szpitala w zakresie dokumentacji medycznej dotyczącej szczepień wykonanych w oddziale szpitalnym wyjaśnił, że:

- karta uodpornienia (oryginał), wysyłana jest do POZ za potwierdzeniem odbioru,
- karta uodpornienia (kopia) dołączana jest do historii rozwoju noworodka,
- informacje dotyczące szczepień noworodków zostały przekazane do PPIS w formie sprawozdań.

Szpital poza przekazywaniem sprawozdań kwartalnych wg załącznika nr 5 informował odrębnym pismem PSSE o każdym fakcie odmowy przez rodzica zaszczepienia noworodka na oddziale szpitalnym. Do pisma załączane było oświadczenie świadomej odmowy szczepienia ochronnego, które zawierało: wskazanie przyczyn odmowy wg wyjaśnień rodzica, informację o pouczeniu przez lekarza o ewentualnych skutkach odmowy oraz podpis i dane rodzica. W latach 2021-2023²¹ w punkcie szczepień na Oddziale Neonatologicznym, wg informacji przekazanej przez Dyrektora COM, 12 rodziców odmówiło zaszczepienia urodzonych tam noworodków.

Dyrektor COM wyjaśnił, że: *odmowy dotyczyły szczepienia przeciw gruźlicy oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (dalej: WZW B). Główne przyczyny odmowy to występowanie odczynów poszczepiennych w rodzinie, brak odporności u nowo narodzonych dzieci lub deklaracja zaszczepienia dziecka w późniejszym terminie. Wszyscy rodzice, którzy odmówili szczepień na oddziale neonatologicznym wskazali placówki POZ, do których szpital przesłał karty uodpornienia.*

(akta kontroli: tom IV, str. 2-74, str. 467-468)

Do PSSE wpłynęły z Oddziału Neonatologicznego COM informacje o 12 niezaszczepionych dzieciach, które nie zostały wykazane w sprawozdaniach PSSE. Jako przyczyny odmów rodzice:

- w dwóch przypadkach wskazali występowanie NOP wśród bliskich w rodzinie i w otoczeniu, chęć odroczenia szczepienia na późniejszy termin,
- w trzech – zadeklarowali zaszczepienie dziecka w późniejszym czasie,

²¹ Dane aktualne na dzień sporządzania informacji tj. 20 grudnia 2023 r., pismo COM.PE.411-18/2023.

- w dwóch – wskazali na obawę przed NOP i chęć zaszczepienia w późniejszym terminie,
- w dwóch – wskazali odroczenie terminu szczepień,
- w jednym – nie widzieli potrzeby zaszczepienia,
- w jednym – podali konieczność wykonania dogłębnej diagnostyki ze względu na pojawiające się wady wrodzone w rodzinie,
- w jednym – wskazali obawę przed NOP.

(akta kontroli: tom IV str. 5-28)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *rodzice odmawiający szczepień na oddziale noworodkowym nie odmawiają ich na stałe ale wyrażają chęć zaszczepienia swoich dzieci w późniejszym terminie. PPIS nawiązywał kontakt telefoniczny z placówkami, które objęły opieką profilaktyczną niezaszczepione dzieci, w celu wszczęcia działań edukacyjnych i promujących szczepienia ochronne. Także podczas kontroli sprawdzane są podejmowane działania przez dany punkt szczepień. Mając na względzie powyższe, nie wykazywano tych osób jako opornych od szczepień, w momencie zgłoszenia przez oddział neonatologiczny.*

(akta kontroli: tom IV, str. 469-471)

W kontrolowanym okresie wszystkie punkty szczepień z powiatu jarosławskiego przekazały do PSSE w Jarosławiu roczne sprawozdania ze szczepień ochronnych na drukach MZ-54. W latach 2021-2022 sprawozdania roczne przekazywane były w wymaganym terminie do 31 stycznia po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego.

(akta kontroli: tom III, str. 207-545)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *sprawozdania kwartalne i roczne przesyłane przez świadczeniodawców liczone są fizycznie, czyli tzw. ręcznie. Sprawozdania kwartalne z przeprowadzonych szczepień ochronnych według kart uodpornienia oraz według wykorzystanych preparatów szczepionkowych sporządzane są w formie edytowalnego pliku EXEL. Ponieważ nie wszyscy świadczeniodawcy posiadają oprogramowanie komputerowe obsługujące tego typu pliki, wysyłają skany ręcznie wypełnionych formularzy lub dostarczają sprawozdania w formie papierowej do siedziby PSSE. (...) Roczne sprawozdania ze szczepień ochronnych MZ-54 sporządzane są na podstawie wzorów formularzy w nadzorze epidemiologicznym Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego w formie edytowalnych plików EXEL. Roczne sprawozdanie MZ-54 sporządzane i wysyłane jest także w formie pliku EXEL.*

(akta kontroli: tom IV, str. 201-216)

W latach 2021-2023 PPIS terminowo przekazał do WSSE kwartalne sprawozdania z przeprowadzonych szczepień ochronnych, wg informacji zawartych w kartach uodpornienia (zał. nr 4) oraz sprawozdania wg ilości wykorzystanych szczepionek (zał. nr 5).

(akta kontroli: tom I, str. 16-152, tom III, str. 546-563)

W sprawozdaniach kwartalnych PSSE za 2021 r., przedłożonych do WSSE, nie wykazano osób uchylających się od szczepień, wpisując w dziale 2. sprawozdań „0”. W otrzymanych sprawozdaniach kwartalnych za I kwartał 2021 r. z trzech punktów szczepień²² podano łącznie dziewięć takich osób (bez wykazów imiennych i bez podziału na rodziców i dzieci niezaszczepione). Pozostałe sprawozdania POZ nie zawierały informacji na temat osób niezaszczepionych. Ponadto w 2021 r. z Oddziału

²² Dotyczy: COM Jarosław Filia w Wiązownicy, Centrum Medyczne „REL-MED”, Centrum Medyczne Sp. z o.o. – sprawozdania za I kwartał 2021.

Neonatologicznego wpłynęły dwa pisma²³ z informacją o dwóch odmowach zaszczepienia noworodków wraz z danymi matki, płcią noworodka oraz przyczynami odmowy wskazanymi w oświadczeniu świadomej odmowy szczepienia ochronnego.

W sprawozdaniach kwartalnych PSSE za III i IV kwartał 2022 r. wykazano po dwoje rodziców uchylających się i po jednym niezaszczepionym dziecku. W sprawozdaniach za I i II kwartał 2022 r. nie wykazano ani rodziców ani dzieci. W sprawozdaniach dwóch POZ wykazano odpowiednio: za II kwartał 2022 r. – dwoje rodziców i jedno dziecko, za III kwartał 2022 r. – jednego rodzica i jedno dziecko, za IV kwartał 2022 r. – dwoje rodziców i dwoje dzieci. W pozostałych sprawozdaniach POZ nie wykazywały danych o osobach uchylających się i niezaszczepionych dzieciach. Oddział Neonatologiczny informował PSSE w I kwartale o dwóch niezaszczepionych dzieciach, w II kwartale – o jednym, w IV kwartale – o dwóch.

W sprawozdaniach PSSE za I, II i III kwartał 2023 r. wykazano po dwoje rodziców uchylających i po jednym niezaszczepionym dziecku. W sprawozdaniu za IV kwartał 2023 r. podano informacje o 23 rodzicach i 25 dzieciach. W sprawozdaniach dziewięciu POZ wykazano odpowiednio: za I kwartał 2023 r. – siedmioro rodziców i 59 dzieci, za II kwartał 2023 r. – dziewięcioro rodziców i 60 dzieci, za III kwartał – 17 rodziców i 66 dzieci, za IV kwartał – 24 rodziców i 25 dzieci. W pozostałych sprawozdaniach POZ nie wykazywały danych o osobach uchylających się i niezaszczepionych dzieciach. Oddział Neonatologiczny informował PSSE w I kwartale o jednym niezaszczepionym dziecku, w II kwartale – o jednym, w III kwartale – o jednym i w IV kwartale – o dwóch.

PSSE w nw. sprawozdaniach kwartalnych wykazywała inne dane o osobach uchylających niż wynikały z przekazanych jej sprawozdań POZ i pism z Oddziału Neonatologicznego COM, tj.:

- za I kwartał 2021 r. nie wykazała dziewięcioro osób,
- za II kwartał 2021 r. – jednego dziecka,
- za III kwartał 2021 r. – jednego dziecka,
- za I kwartał 2022 r. – dwoje dzieci,
- za II kwartał 2022 r. – dwoje dzieci,
- za IV kwartał 2022 r. – troje dzieci,
- za I kwartał 2023 r. – 59 dzieci,
- za II kwartał 2023 r. – 60 dzieci,
- za III kwartał 2023 r. – 66 dzieci,
- za IV kwartał 2023 r. – dwoje dzieci.

(akta kontroli: tom I, str. 42-152, tom III, str. 549-554)

W zakresie przyczyn sprawozdawania przez PSSE innych danych o osobach uchylających i niezaszczepionych dzieciach niż wynikające ze sprawozdań POZ, dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *wszystkie sprawozdania kwartalne i roczne przesyłane przez podległe punkty szczepień do PPIS są sprawdzane i dokładnie analizowane. W szczególności weryfikowane są dane dotyczące osób uchylających się. W pierwszej kolejności błędne dane weryfikowane są telefonicznie. Sprawdzane jest czy podane dane dotyczą ilości dzieci niezaszczepionych, czy też rodziców uchylających się. np. w rubryce gdzie ma być podana liczba rodziców jest „5”, a liczba dzieci niezaszczepionych jest : „1”. W przypadku jednej z placówek, podana liczba dzieci niezaszczepionych uwzględnia osoby mające zaległości w szczepieniach z powodu przeciwwskazań okresowych (stan epidemii – 2021 r.), przeciwwskazań stałych (leczenie specjalistyczne np. w prywatnych placówkach – brak danych w POZ), wyjazdu na stałe za granicę, braku karty uodpornienia czy przypadek*

²³ Pisma COM Jarosław z dnia 19 lipca 2021 r. oraz 30 czerwca 2021 r.

„pustych” kart. PPIS zalecał kontakt z rodzicami lub opiekunami prawnymi niezaszczepionego dziecka w celu przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i uzyskaniu dodatkowych informacji oraz wypełnienie oświadczenia świadomej odmowy szczepienia ochronnego. Podobna weryfikacja dotyczyła danych przesłanych przez inne podległe punkty szczepień, które były weryfikowane jak wyżej telefonicznie, a następnie całość dokumentacji sprawdzana i analizowana podczas kontroli w ramach nadzoru bieżącego nad szczepieniami ochronnymi. Należy nadmienić, że aby uznać osobę za uchylającą się od szczepienia ochronnego muszą być spełnione warunki wynikające z art. 17 pkt 9 UZZCZ. PPIS stosował się także do wytycznych przesłanych przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego zawartych w piśmie z dnia 12 stycznia 2021 r. Błędy w przesyłanych sprawozdaniach przez podległych świadczeniodawców wynikają z rotacji i braku doświadczenia personelu w sporządzaniu sprawozdań ze szczepień ochronnych.

(akta kontroli: IV, str. 476-477)

W kontroli nie przedstawiono dowodów, które potwierdzałyby konieczność korekt danych wykazanych w sprawozdaniach kwartalnych POZ i prawidłowość informacji o osobach uchylających oraz niezaszczepionych dzieciach, przedstawionych w sprawozdaniach PSSE. Ww. dane wynikające ze sprawozdań kwartalnych PSSE ujęte zostały w sprawozdaniach rocznych PSSE o osobach uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz o działaniach podejmowanych przez organy PIS w celu wyegzekwowania wykonania obowiązku szczepień ochronnych przez osoby uchylające się.

W toku kontroli zwrócono się do czterech wybranych punktów szczepień²⁴, które w sprawozdaniach kwartalnych wykazywały osoby uchylające się od szczepień ochronnych, a PSSE w sprawozdaniach zbiorczych za te same okresy wskazywała inne dane niż dane źródłowe, o udzielenie wyjaśnień w zakresie dokonywania korekt w składanych sprawozdaniach kwartalnych. Odpowiedzi pisemnej udzieliły cztery POZ. Jedynie jeden z tych punktów szczepień wskazał w wyjaśnieniach²⁵, że za I kwartał 2021 r. została dokonana korekta telefoniczna z PSSE, odnośnie dzieci uchylających się od szczepień.

Punkt szczepień w Radymnie wyjaśnił, że w sprawozdaniu kwartalnym za I kwartał 2021 r. wykazał trzy osoby uchylające się (dwoje rodziców niepełnoletnich dzieci i jedną niezaszczepioną osobę pełnoletnią). W ww. sprawozdaniu POZ wykazał rzeczywistą liczbę niezaszczepionych w I kwartale 2021 r. dzieci i nie dokonywał korekt ani zmian w złożonym do PSSE sprawozdaniu. Za ten sam okres sprawozdawczy PSSE w sprawozdaniu nie wykazała osób niezaszczepionych.

Punkt szczepień w Laszkach w sprawozdaniach za II i III kwartał 2022 r. wykazał dwukrotnie jedno dziecko niezaszczepione i jednego uchylającego się rodzica oraz dwoje rodziców i dwoje dzieci w IV kwartale 2022 r. W żadnym z tych sprawozdań POZ nie dokonywał korekt i nie składał korekt do PSSE. Natomiast w tym samych okresach sprawozdawczych PSSE sprawozdawała odpowiednio zero osób uchylających się i zero niezaszczepionych dzieci w II kwartale 2022 r. oraz dwoje rodziców uchylających się i jedno niezaszczepione dziecko w III i IV kwartale 2022 r.

Punkt szczepień w Szówsku w I, II i III kwartale 2023 r. sprawozdawał odpowiednio o 58, 60 i 62 niezaszczepionych dzieciach i takiej samej liczbie rodziców uchylających

²⁴ POZ COM Wiązownica, Centrum Medyczne Sp. z o.o. w Radymnie, Centrum Medyczne „REL-MED” w Laszkach i Centrum Medyczne Danfarm Med w Szówsku.

²⁵ Punkt szczepień POZ COM w Wiązownicy, który udzielił odpowiedzi w wiadomości email bez podpisu osoby udzielającej.

się od szczepień we wszystkich rocznikach objętych programem szczepień obowiązkowych. W tych samych okresach sprawozdawczych PSSE wykazała odpowiednio za I, II i III kwartał 2023 r. – dwoje rodziców i jedno dziecko w każdym kwartale.

(akta kontroli: tom IV, str. 481-493)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *dane przesłane z punktu szczepień Danfarm Med. zawierają dane dotyczące liczby dzieci niezaszczepionych a nie tylko opornych. Są to osoby, mające zaległości w szczepieniach z powodu przeciwwskazań okresowych. Dane zweryfikowano telefonicznie przy sporządzaniu sprawozdań, a następnie podczas kontroli przeanalizowano wszystkie dane.*

Treść załączonego do wyjaśnień protokołu kontroli PPIS przeprowadzonej w punkcie szczepień Danfarm Med nie wskazuje, aby PPIS stwierdził nieprawidłowości w tym zakresie. Uwagi PPIS dotyczyły m.in. analizy i kontroli elektronicznego rejestru temperatur oraz aktualizacji procedury przechowywania szczepionek.

(akta kontroli: tom IV, str. 346-357)

PSSE przekazywała zbiorcze sprawozdania MZ-54 do WSSE. W 2022 r. sprawozdanie roczne przekazane zostało z trzydniowym przekroczeniem terminu. W 2021 r. i 2023 r. zbiorcze sprawozdania roczne PSSE przekazała w wymaganym terminie do 10 lutego po zakończeniu roku sprawozdawczego.

(akta kontroli: tom III str. 193-208 i str. 562-567)

PPIS wyjaśniła, że: *sprawozdania roczne sporządzane były przez pracownika stacji na formularzu utworzonym w programie MS Excel. Wypełnianie sprawozdania odbywało się poprzez jego uzupełnienia przez pracownika danymi zebranymi ze sprawozdań rocznych przekazanych przez punkty szczepień. Dane do formularza wprowadzano ręcznie. Sporządzanie sprawozdania MZ-54 na formularzu w programie MS Excel zapewniało możliwość weryfikacji poprawności wypełnienia poszczególnych rubryk sprawozdania poprzez przygotowane formuły.*

(akta kontroli: tom IV str. 201-202)

Zgodnie z rocznymi sprawozdaniami MZ-54 ze szczepień ochronnych za lata 2021-2023 w punktach szczepień na terenie powiatu jarosławskiego przechowywano 22 209 kart uodpornienia na koniec 2021 r., 20 289 kart na koniec 2022 r. i 20 463 karty na koniec 2023 r. Dane dotyczące wskaźnika zaszczepienia na poszczególne choroby, opracowane w oparciu o sprawozdania zbiorcze MZ-54 przekazane za lata 2021-2023 do WSSE oraz sprawozdanie o stanie uodpornienia w rocznikach 2021-2023, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. przedstawiały się następująco:

- przeciw gruźlicy – 99,3 % w roczniku 2021,
- przeciw WZW B – 100 % w rocznikach 2021 i 2022, natomiast w roczniku 2023 - 93,6 %,
- przeciw błonicy i tężcowi - 99,9 % w roczniku 2021, 99,8 % w roczniku 2022 i 70,8 % w roczniku 2023,
- przeciw krztuścowi – 99,9 % w roczniku 2021, 99,8 % w roczniku 2022 i 70,8 % w roczniku 2023,
- przeciw poliomyelitis – 99,9 % w roczniku 2021, 99,8 % w roczniku 2022 i 70,8 % w roczniku 2023,
- przeciw odrze, śwince i różyczce – 96,2 % w roczniku 2021, 88,2 % w roczniku 2022 i 0 % w roczniku 2023,
- przeciw haemophilus influenzę – 99,9 % w roczniku 2021, 99,8 % w roczniku 2022 i 70,8 % w roczniku 2023,

- przeciw pneumokokom – 99,9 % w roczniku 2021, 99,8 % w roczniku 2022 i 70,8 % w roczniku 2023,
- przeciw rotawirusom – 0% w roczniku 2021, 99,4 % w roczniku 2022 i 98,4 % w roczniku 2023.

(akta kontroli: tom IV str.180-190)

W latach 2021-2023 w oparciu o wewnętrzne wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego²⁶, PPIS przekazywała do WSSE roczne sprawozdania o osobach uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych oraz sprawozdania o działaniach podejmowanych przez organy PIS w celu wyegzekwowania wykonania obowiązku szczepień ochronnych przez osoby uchylające się. W sprawozdaniu za 2021 r. wykazano 16 osób uchylających (rodziców) na początek roku 2021, z tego: w przypadku ośmiu jako przyczynę odmów wskazano – wpływ ruchów antyszczepionkowych, w przypadku siedmiu – przyczynę nieznaną, a w jednym przypadku – wystąpienie niepożądanych odczynów poszczepiennych (dalej: NOP). W trakcie 2021 r. wszystkie ww. osoby zrealizowały obowiązek szczepień. W tym samym sprawozdaniu nie wykazano niezaszczepionych dzieci na koniec 2021 r.

(akta kontroli: tom I, str.115-188, str. 143-146)

W sprawozdaniu za 2022 r. nie wykazano osób uchylających (rodziców) na początek 2022 r., natomiast podano dwie osoby na koniec tego roku, z powodu wpływu ruchów antyszczepionkowych. W tym samym sprawozdaniu na koniec 2022 r. wykazano jedno niezaszczepione dziecko.

(akta kontroli: tom I, str.115-188, str. 143-146)

W sprawozdaniu za 2023 r. wykazano dwie osoby uchylające (rodziców) na początek 2023 r., które w trakcie tego roku wykonały obowiązek szczepień. Natomiast podano 23 osoby uchylające się z nieznaną przyczyną w 2023 r. i taką samą liczbę na koniec tego roku. W tym samym sprawozdaniu na koniec 2023 r. wykazano 25 niezaszczepionych dzieci.

(akta kontroli: tom III, str. 558-561)

W okresie objętym kontrolą PSSE nie otrzymywała z punktów szczepień sprawozdań według powyższego wzoru. Dane wykazywane w ww. sprawozdaniach przekazywane do WSSE były przygotowywane na podstawie sprawozdań kwartalnych POZ, według załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ, które nie zawierały informacji na temat przyczyn uchylania się od szczepień.

W sprawozdaniu rocznym za 2021 r., 2022 r. i 2023 r. o działaniach podejmowanych przez PPIS w zakresie egzekwowania obowiązku szczepień przez osoby uchylające się PSSE nie wskazała żadnych działań w tym zakresie.

(akta kontroli: tom I str. 118 i 146, tom III, str. 561)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: dane dotyczące przyczyn odmów szczepienia ochronnego PPIS pozyskuje na podstawie Oświadczenia świadomej odmowy szczepienia ochronnego wypełnianego przez rodziców, gdzie rodzic określa przyczynę odmowy szczepienia. W przypadku braku takich informacji wskazywane jest w sprawozdaniu jako inna lub nieznaną przyczyną. Przyczyny odmowy lub odroczenia szczepienia były również pozyskiwane od lekarzy i pielęgniarek realizujących szczepienia ochronne w trakcie kontroli przeprowadzanych w podległych punktach szczepień. Wg opinii rodziców, informacji uzyskanych od lekarzy i pielęgniarek realizujących szczepienia ochronne przyczynami odmów były:

²⁶ Wskazane w piśmie z dnia 11 stycznia 2021 r. nr EP.SO.732.1.2021.

- wpływ ruchów antyszczepionkowych (Internet, znajomi, rodzina),
- choroba u starszych dzieci i łączenie jej występowania ze szczepieniami, np. autyzm,
- obawa przed powikłaniami poszczepiennymi,
- odroczenie szczepień w późniejszym terminie gdy dziecko będzie starsze,
- szczepienia po wykluczeniu przeciwwskazań do szczepień.

(akta kontroli: tom IV, str. 132 i 306)

W latach 2021-2023 PPIS przeprowadzała analizy dotyczące obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży na podstawie sprawozdań kwartalnych oraz rocznych przekazywanych przez punkty szczepień. Analizy polegały na sporządzeniu w poszczególnych latach raportów o stanie uodpornienia przeciw WZW B, polio, DTP, HIB, odrze, śwince i różyczce w trzech najmłodszych rocznikach urodzonych przed danym rokiem sprawozdawczym. Z przeprowadzonych analiz wynikało, że w okresie objętym kontrolą odnotowano spadek wszechpialności dzieci urodzonych w 2021 r. i 2022 r. Wśród dzieci urodzonych w 2021 r. najniższy stan uodpornienia odnotowano przeciw DTP, HiB, Pneumokokom oraz Polio zaledwie na poziomie 81,8 % (na 874 dzieci zaszczepiono 715), gdy wśród urodzonych w 2020 r. stan uodpornienia przeciw DTP wynosił 96 %, a wśród urodzonych w 2019 r. – 99,2 %.

(akta kontroli: tom IV, str. 129-195)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *wyniki prowadzonych analiz wykorzystane zostały do podjęcia licznych działań edukacyjnych na terenie powiatu jarosławskiego*²⁷.

(akta kontroli: tom IV, str. 130-132)

PPIS oświadczyła, że w ramach sprawowanego nadzoru w latach 2021-2023 przeprowadzała kontrole punktów szczepień w zakresie sposobu realizacji PSO. W 2021 r. przeprowadzono 33 kontrole punktów szczepień, w 2022 r. – 39 kontroli i w 2023 r. – 35 kontroli. Kontrole obejmowały swym zakresem m.in. kwalifikacje personelu, prowadzenie dokumentacji, stopień realizacji PSO w poszczególnych grupach wiekowych, nadzór nad NOP, sporządzanie sprawozdań.

Zalecenia sformułowane w sześciu protokołach dotyczyły m.in.: uzupełnienia dokumentacji szczepień ochronnych (bez wskazania zakresu danych wymagających uzupełnienia) i dodatkowego przeszkolenia personelu (bez wskazania zakresu lub tematyki przeszkolenia). W protokołach nie zawarto zapisów o przekazaniu uwag i zaleceń odnoszących się do sprawozdań kwartalnych.

(akta kontroli: tom IV, str. 236-243 i 266, str. 304-327)

W latach 2021-2023 w trzech punktach szczepień objętych kontrolą NIK, PPIS przeprowadziła odpowiednio po trzy kontrole w 2021 r. i 2022 r. oraz cztery kontrole w 2023 r. W pięciu protokołach z tego okresu z kontroli przeprowadzonych w punkcie szczepień NZOZ „ARS MEDICA” Sp. z o.o. w Radymnie, w trzech z kontroli w punkcie szczepień „Med-Jar” w Pawłosiowie oraz w czterech z kontroli w punkcie szczepień NZOZ „Med-Jar” Przychodnia NOVA w Jarosławiu nie było uwag i nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom IV str. 386-464)

PPIS w latach 2021-2022 wywiązywała się z obowiązku corocznego przekazywania Radzie Powiatu Jarosławskiego informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego. Za okres objęty kontrolą PPIS sporządziła dwie takie informacje za lata 2021 i 2022. Informacje w danym roku sprawozdawczym przekazane zostały zgodnie

²⁷ Działania edukacyjno-oświatowe omówione zostały w części niniejszego wystąpienia odnoszącej się do obszaru 2.

z wymagany terminem, przed upływem I kwartału. Do czasu zakończenia kontroli informacja roczna za 2023 r. nie została jeszcze sporządzona.

W sprawozdaniach za 2021 r. i 2022 r. w części dotyczącej szczepień ochronnych, PPIS przekazała informacje o liczbie punktów szczepień na terenie powiatu, zgłoszonych przypadkach NOP (odpowiednio: 21 i cztery), uśrednionym stanie uodpornienia trzech najmłodszych roczników oraz o niepodejmowaniu działań egzekucyjnych w stosunku do osób uchylających się od szczepień, a prowadzeniu w zamian tzw. metod miękkich. W obu informacjach rocznych PSSE nie przekazywała danych dotyczących liczby, skali i przyczyn odmów w zakresie szczepień ochronnych dzieci i młodzieży, liczby osób zobowiązanych do szczepień ochronnych, liczby zaszczepionych w poszczególnych latach, czy też informacji o chorobach zakaźnych, na które szczepień odmówiono.

Informacje roczne nie zostały przekazane bezpośrednio do właściwego organu, którym jest Rada Powiatu Jarosławskiego lecz za 2021 r. przekazana została do Starostwa Powiatowego w Jarosławiu, a za 2022 r. do Starosty Jarosławskiego.

(akta kontroli: tom IV, str. 318-345 i 470-471)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *docelowym adresatem informacji była Rada Powiatu Jarosławskiego. Rada Powiatu nie posiada osobnej od Starostwa Powiatowego obsługi Rady. (...) PPIS mając na uwadze zapisy Statutu Powiatu Jarosławskiego oraz Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Jarosławiu, z których wynika, że Rada Powiatu nie posiada osobnej od Starostwa Powiatowego obsługi Rady, adresował informacje roczne w sposób wyżej przywołany.*

(akta sprawy: tom IV, str. 470-475)

W okresie objętym kontrolą PPIS posiadała dane o liczbie urodzonych i zaszczepionych dzieci uchodźców z Ukrainy, które były pozyskiwane z Oddziału Neonatologicznego COM. Dane przekazywane były na drukach sprawozdań kwartalnych z wykorzystania szczepionek w formie odręcznych zapisów na przekazywanych drukach. Dane te za 2022 r. były w formie okresowych zestawień do WSSE. Za okres od 24 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. PPIS przekazała, że w powiecie jarosławskim urodziło się 12 dzieci obywateli Ukrainy posiadających status uchodźcy wojennego. Wszystkie dzieci zostały w Oddziale Neonatologicznym zaszczepione przeciw gruźlicy oraz WZW B.

W zakresie postępowania z dziećmi uchodźców pochodzących z Ukrainy PSSE przekazała informacje w trakcie prowadzonych w Oddziale Neonatologicznym kontroli. W dwóch protokołach²⁸ z okresu objętego kontrolą, zamieszczono zapisy odnoszące się do udzielonych przez PSSE uwag i wyjaśnień na temat:

- obowiązującego PSO na 2022 r.,
- porównania polskiego i ukraińskiego PSO,
- w jaki sposób uwzględniać zaszczepione osoby pochodzenia ukraińskiego w sprawozdaniach kwartalnych.

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *PPIS nie posiadała możliwości ustalenia pełnej liczby dzieci i młodzież uchodźców z Ukrainy zamieszkujących na obszarze powiatu jarosławskiego. Liczba ta stale się zmienia ze względu na ciągłą ich migrację. Szczepienia wykonywane u osób objętych przepisami ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego*

²⁸ Kontrole przeprowadzone przez PSSE w dniach 26 lipca 2022 r. i 14 lipca 2023 r.

państwa²⁹ podlegają rejestracji w elektronicznej karcie szczepień. Dane o tych szczepieniach zbierane są w elektronicznym systemie rejestracji prowadzonym przez Centrum e-Zdrowia. PPIS nie ma dostępu do informacji zawartych w elektronicznym systemie rejestracji prowadzonym przez Centrum e-Zdrowia.

(akta kontroli: tom IV, str. 201-202)

1.2. Według przepisu art. 17 ust. 1 UZZCZ, osoby lub grupy osób określone w ust. 10 niniejszego artykułu obowiązane są do poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw chorobom zakaźnym.

Stosownie do przepisu art. 2 § 1 pkt 10 UPEA, egzekucji administracyjnej podlegają obowiązki o charakterze niepieniężnym, pozostające we właściwości organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego lub przekazane do egzekucji administracyjnej na podstawie przepisu szczególnego. Zgodnie z art. 3 § 1 tej ustawy, egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2, gdy wynikają one z decyzji lub postanowień właściwych organów, albo – w przypadku administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego – bezpośrednio z przepisu prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej.

Zgodnie z przepisem art. 5 § 1 pkt 2 cyt. ustawy, uprawnionym do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej obowiązków wynikających z orzeczeń sądów lub innych organów albo bezpośrednio z przepisów prawa jest organ lub instytucja bezpośrednio zainteresowana wykonaniem przez zobowiązanego obowiązku albo powołana do czuwania nad wykonaniem obowiązku, a w przypadku braku takiej jednostki lub jej bezczynności – podmiot, na którego rzecz wydane zostało orzeczenie lub którego interesy prawne zostały naruszone w wyniku niewykonania obowiązku.

Zgodnie z art. 6 § 1 UPEA, w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Przed podjęciem czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych wierzyciel, stosownie do art. 6 § 1b tejże ustawy, może podejmować działania informacyjne wobec zobowiązanego zmierzające do dobrowolnego wykonania przez niego obowiązku.

Egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego oraz inne dane niezbędne do prawidłowego wykonania obowiązku przez zobowiązanego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Zgodnie z art. 26 § 1 UPEA, postępowanie egzekucyjne wszczyna się na wniosek wierzyciela o wszczęcie egzekucji administracyjnej i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego, sporządzonego według ustalonego wzoru.

(akta kontroli: tom IV, str. 247-253)

W okresie objętym kontrolą PPIS nie podejmowała, przewidzianych we wskazanych powyżej przepisach, działań zmierzających do wyegzekwowania obowiązku szczepień ochronnych wobec 211 dzieci i młodzieży, które zostały ujęte w sprawozdaniach kwartalnych POZ jako niezaszczepione. Nie wystawiała upomnień ani tytułów wykonawczych, zaś działania informacyjne podjęła w czwartym kwartale 2023 r. wobec dwójga rodziców, do których skierowała wezwania do stawienia się na

²⁹ Dz.U. z 2022 r., poz. 583.

obowiązkowe szczepienie ochronne. W pozostałych przypadkach nie przedstawiono dowodów potwierdzających zrealizowanie takich działań.

(akta kontroli: tom IV, str. 247-253)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *PPIS podejmował działania edukacyjne i tzw. metody miękkie, które są najefektywniejsze przy promowaniu szczepień i przekonaniu do nich osób niezdecydowanych co do zasadności szczepień ochronnych. Podczas kontroli podległych punktów szczepień rozmawiano z osobami wykonującymi szczepienia o prowadzeniu właściwej edukacji oraz promowaniu szczepień ochronnych wśród osób uchylających się. Rok 2021 i 2022 to czas trwania pandemii i stanu zagrożenia epidemicznego, co wiązało się z częstym opóźnieniem szczepień i brakiem kwalifikacji lekarskiej. W 2023 r. ze względu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 maja 2023 r. wstrzymano prowadzenie działań egzekucyjnych do czasu uregulowania statusu prawnego dotyczącego szczepień ochronnych. W listopadzie wystosowano wezwania do szczepień ochronnych w stosunku do dwojga rodziców (2 dzieci) z czego rodzice jednego dziecka zgłosili się do szczepienia (odroczone szczepienie przez lekarza prowadzącego kwalifikację), a rodzice jednego dziecka nie zgłosili się do lekarza, odmówili szczepienia, zostanie wydane upomnienie.*

Dodatkowo Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *wg informacji pisemnej z dnia 18 września 2023 r. nr DP.023.20.2023 Dyrektor Centrum e-Zdrowia (CEZ), który w imieniu Ministra Zdrowia administruje danymi w Systemie Informacji Medycznej (SIM), zgodnie ze stanowiskiem Ministra Zdrowia zawartym w piśmie z dnia 8 września 2023 r. nr DIO.0162.22.2023.ŁT, wyraził negatywną opinię w sprawie możliwości udostępniania danych z SIM o wyborze przez rodziców lekarza POZ jednostkom inspekcji sanitarnej. Wg powyższego PPIS nie ma możliwości ustalenia lekarza, do którego rodzice dziecka złożyli deklarację wyboru lekarza POZ.*

(akta kontroli: tom IV, str. 199-203, str. 227 i str. 494)

W obszarze właściwości miejscowej PPIS funkcjonował jeden Oddział Neonatologiczny działający w strukturze COM. W Oddziale tym w latach 2021-2023 nowo narodzone dzieci były szczepione przeciw gruźlicy szczepionką BCG oraz przeciw WZW B.

(akta kontroli: tom IV, str. 3)

Dyrektor COM wyjaśnił, że w 2021 r. z 494 noworodków zaszczepiono obiema szczepionkami 476 dzieci, w 2022 r. z 505 – 491, a w 2023 r., do dnia 18 grudnia, z 411 zaszczepiono 402 noworodki. W latach 2021-2023 obowiązkowego szczepienia przeciw BCG oraz WZW odmówiło 12 rodziców. Wszyscy rodzice, którzy dokonali odmów wskazali placówki POZ, do których Szpital przesłał karty uodpornienia. Informacje o osobach odmawiających szczepień w Oddziale przekazane zostały pisemnie do PSSE. W uzupełnieniu informacji przekazanej przez Oddział Neonatologiczny wskazano, iż pozostałe noworodki nie zostały zaszczepione z powodu przetransportowania do ośrodków o wyższych referencjach z uwagi na stan zdrowia³⁰ (21 dzieci) bądź w okresie pandemii Covid-19 w związku z pozytywnym wynikiem testu na obecność wirusa SarsCov-2 u rodzącej matki lub u dziecka (siedmiu dzieci)³¹, a jeden noworodek w 2021 r. nie został zaszczepiony z powodu

³⁰ W 2021 r. – ośmiu noworodków, w 2022 r. – dziewięciu noworodków i w 2023 r. czworo noworodków zostało przetransportowane.

³¹ W 2021 r. – dwoje noworodków Covid-19 u matki i dziecka, jeden noworodek Covid-19 u matki i czworo noworodków Covid-19 u dziecka.

zgonu. W przypadku dzieci przetransportowanych do innych szpitali obowiązek ewentualnego założenia karty uodpornienia nie zachodził.

Zastępca dyrektora ds. medycznych COM wyjaśniła, ponadto że: *rodzice nowo narodzonych dzieci byli każdorazowo informowani o obowiązkowych szczepieniach ochronnych, zaletach tych szczepień oraz o ryzyku związanym z niezaszczepieniem dziecka, a dodatkowo rodzice mają możliwość zapoznania się z informacjami na temat szczepień ochronnych, które dostępne są na Oddziale w formie ulotek. Informacje na temat szczepień ochronnych udzielane są pacjentkom w formie ustnej przez ordynatora Oddziału, lekarzy dyżurnych, a także pielęgniarki i położne. Każda pacjentka przy przyjęciu do Oddziału położniczego zgodę na szczepienie dziecka lub odmowę wyraża w formie pisemnej.*

(akta kontroli: tom IV, str. 3-4 str. 467-468)

Z czterech punktów szczepień³², do których Szpital przekazał karty uodpornienia pięciorga noworodków niezaszczepionych w Oddziale Neonatologicznym pobrano wyjaśnienia, według których:

- rodzice dwojga dzieci nie zgłosili się do lekarza POZ we wskazanych punktach szczepień, dzieci te nie są objęte w tych punktach opieką lekarską. Mimo prób kontaktu z rodzicami nie udało się pozyskać danych o POZ, w których niezaszczepione dzieci byłyby objęte opieką lekarską, w tym szczepieniami ochronnymi,

- rodzice trojga dzieci zgłosili się do wskazanego POZ, z tego zgodę na zaszczepienie wyrazili rodzice jednego dziecka – szczepienie zostało zrealizowane, rodzice pozostałych dwojga dzieci nadal nie wyrażają zgody na ich zaszczepienie i nie zgłaszają się do POZ w celu zrealizowania obowiązkowych szczepień ochronnych.

Informacja o jednym z pięciu niezaszczepionych ww. dzieci została przekazana przez punkt szczepień do PSSE w sprawozdaniu kwartalnym³³, zaś pozostałych trojga nie wykazano w tych sprawozdaniach.

(akta kontroli: tom IV, str. 3-4, 328-344)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie podjęto, w ramach sprawowanego nadzoru zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3 UPIS, rzetelnych działań zmierzających do zapewnienia pełnej i właściwej realizacji obowiązków sprawozdawczych przez POZ, poprzez nieegzekwowanie:

- wykazów osób uchylających się do 13 z 25 sprawozdań kwartalnych, w których wykazano takie osoby, o których mowa w dziale 2. załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ,

- wypełnienia informacji w dziale 2. sprawozdania kwartalnego według załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ, który dotyczył liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień w 193 z 278 sprawozdań (nie było żadnego wpisu, pozostawiono pustą rubrykę),

- przekazania 57 z 508 sprawozdań kwartalnych sporządzonych według załączników nr 4 i 5 do rozporządzenia MZ w terminach określonych w §§ 13 i 14 cyt. rozporządzenia.

³² Panaceum Pruchnik Sp. z o.o. Sp.k., Poradnie Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” s.c., Danfar Med. Sp. z o.o. Centrum Medyczne, Centrum Medyczne „REL-MED.”.

³³ Danfarm Med – wykazał jedno dziecko w sprawozdaniu za IV kwartał 2023 r.

2. Przekazywanie do WSSE nierzetelnych danych w 10 z 12 sprawozdań kwartalnych sporządzonych według załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ, dotyczących liczby osób uchylających się od szczepień, odmiennych niż wynikające ze sprawozdań POZ i pism z Oddziału Neonatologicznego.

3. Niepodejmowanie, stosownie do przepisów UPEA, działań w celu wyegzekwowania zaszczepienia 213 dzieci uchylających się od tego obowiązku, które wykazano w sprawozdaniach POZ, poza skierowaniem dwóch wezwań w IV kwartale 2023 r.

OCENA CZĄSTKOWA

PSSE posiadała wiedzę o jednostkach POZ wykonujących szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży, jednak nie podejmowała rzetelnych działań w celu egzekwowania od nich wykonania obowiązków sprawozdawczych. Większość sprawozdań kwartalnych POZ nie zawierało obligatoryjnych wykazów osób uchylających i informacji o takich osobach w dziale 2. sprawozdań, które opracowano w niejednolity sposób. Część z nich została przekazana do PSSE po upływie wymaganego terminu. Sprawozdania jednostek POZ były poddawane weryfikacji przez pracowników PSSE, jednak proces ten nie był dokumentowany. Powyższe nieprawidłowości skutkowały wykazywaniem w sprawozdaniach PSSE danych o osobach uchylających się niezgodnych z danymi źródłowymi.

PSSE realizowała działania kontrolne obejmujące sposób prowadzenia i dokumentowania szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w podległych POZ. Duża liczba przeprowadzonych kontroli nie przełożyła się jednak na wypracowanie i wyegzekwowanie jednolitych procedur w obszarze obowiązków sprawozdawczych.

PSSE nierzetelnie realizowała ustawowe zadania mające na celu wyegzekwowanie od rodziców i opiekunów poddania ich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym, obejmując nimi w okresie objętym kontrolą jedynie dwoje dzieci.

OBSZAR 2. Działania oświatowo-zdrowotne Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w celu realizacji obowiązku szczepień ochronnych dzieci i młodzieży.

Opis stanu faktycznego

2.1. PPIS w latach 2021-2022 inicjowała działania w obszarze oświaty zdrowotnej na terenie powiatu. Podczas prowadzonych kontroli pracownikom punktów szczepień przekazano informacje o aktualnym kalendarzu szczepień oraz materiały edukacyjne, w tym w języku ukraińskim. W trakcie dwóch imprez plenerowych (jedna w 2022 r. i jedna w 2023 r.) kolportowano ulotki i materiały informacyjne oraz przeprowadzono konsultacje z uczestnikami dotyczące obowiązkowych szczepień ochronnych.

W ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień (ETS) przypadającego w dniach 24-30 kwietnia 2022 r., PSSE opublikowała na swoim Facebooku, stronie internetowej informacje, które m.in. podkreślały rolę szczepień w celu podniesienia świadomości społeczeństwa. W ramach ETS opracowano pisma wraz z materiałami edukacyjnymi i przesłano je do placówek służby zdrowia, urzędów miast i gmin, Jarosławskiego Stowarzyszenia Oświaty i Promocji Zdrowia.

PPIS zorganizowała jedno szkolenie dla lekarzy kwalifikujących do szczepień ochronnych oraz pielęgniarek, które wykonują szczepienia. W szkoleniu uczestniczyło 54 osoby, w tym dziesięciu lekarzy kwalifikujących do szczepień, 42 pielęgniarki z punktów szczepień, jeden farmaceuta oraz jeden przedstawiciel PSSE.

(akta kontroli: tom IV, str. 158-179)

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że w latach 2021-2023 PSSE koordynowała na terenie powiatu działania edukacyjne i profilaktyczne w ramach wojewódzkiego programu edukacyjnego „Podstępne WZW”. W 2021 r. edukacją objęto młodzież z siedmiu szkół ponadpodstawowych w liczbie 490 osób oraz 68 rodziców. W 2022 r. działanie zrealizowano także w siedmiu szkołach ponadpodstawowych, gdzie edukację na temat szczepień ochronnych skierowano do 314 uczniów oraz 77 rodziców. W 2023 r. w sześciu szkołach ponadpodstawowych edukacją objęto 590 uczniów i 152 rodziców. W 2023 r. pracownicy PSSE wzięli udział w akcji „Ulica Zdrowia”, w trakcie której m.in. przekazywano ulotki dotyczące szczepień ochronnych. W 2022 r. zainicjowano działania oświatowe w ramach kampanii społecznej „Tydzień profilaktyki chorób zakaźnych”. W ramach działań edukacyjnych promowano profilaktykę chorób zakaźnych poprzez szczepienia ochronne. W ramach tej kampanii PPIS koordynował działania oświatowe w czterech placówkach oświatowych³⁴, do których przekazał plakaty i ulotki. Zorganizowano w nich także sześć zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 337 osób oraz zamieszczono informację na portalu społecznościowym PSSE.

(akta kontroli: tom IV, str. 75-127)

2.2. PPIS nie opracowywała planów oraz programów działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej dotyczących szczepień ochronnych w latach 2021-2023. Plany takie nie były przekazywane podległym jednostkom realizującym zadania z zakresu obowiązkowych szczepieniach dzieci i młodzieży.

Dyrektor Jednostki wyjaśniła, że: *zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej dotyczącej m.in. szczepień ochronnych prowadzony jest w oparciu o Ustawę o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, Ustawę o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie (Plany zasadniczych zamierzeń/zadań na dany rok), opracowane wojewódzkie i powiatowe plany działania na wypadek wystąpienia epidemii.*

(akta kontroli: tom IV, str. 81-82)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, PPIS prowadziła działania oświatowo-zdrowotne dotyczące obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży przekazując materiały edukacyjne, plakaty i ulotki w tym zakresie. W ramach realizacji obowiązku pobudzania aktywności społecznej do działań na rzecz zdrowia, uczestniczył w kampaniach promujących wśród uczniów ze szkół z terenu powiatu jarosławskiego korzyści zdrowotne wynikające z zaszczepienia przeciw chorobom zakaźnym. Zamieszczał także stosowne informacje w mediach społecznościowych, organizował narady, zajęcia edukacyjne i wystawy, a także uczestniczył w realizacji wojewódzkiego programu pn. „Podstępne WZW”.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

³⁴ Szkoła Podstawowa nr 6 w Jarosławiu, Szkoła Podstawowa w Mołodyczu, Szkoła Podstawowa w Kramarzówce i Szkoła Podstawowa w Tapinie.

1. Podjęcie, w ramach sprawowanego nadzoru zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3 UPIS, rzetelnych działań zmierzających do zapewnienia pełnej i właściwej realizacji obowiązków sprawozdawczych przez POZ, poprzez egzekwowanie:
 - wykazów osób uchylających stanowiących załącznik do sprawozdań kwartalnych według załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ,
 - wypełniania informacji w dziale 2. sprawozdania kwartalnego według załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ, który dotyczył liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień,
 - przekazywania sprawozdań kwartalnych w terminach określonych w §§ 13 i 14 cyt. rozporządzenia.
2. Przekazywanie do WSSE rzetelnych danych w sprawozdaniach kwartalnych sporządzonych według załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ, dotyczących liczby osób uchylających się od szczepień.
3. Podejmowanie, stosownie do przepisów UPEA, działań w celu wyegzekwowania zaszczepienia wszystkich dzieci uchylających się od tego obowiązku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 10 kwietnia 2024 r.

Kontroler
Łukasz Tur
główny specjalista kontroli państwowej
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka
/-/